

perfil **Edward Hirsch**

Un poeta passeja pel cel i l'infern

Edward Hirsch
Història parcial de la meua estupidesa i altres poemes
 SELECCIÓ I TRADUCCIÓ D'ERNEST FARRÉS I GEMMA GORGA.
 EDICIONS DE 1984, 184 PÀGINES, 16,80 EUROS

ERNEST FARRÉS JUNYENT

Pujar a la seu de la Fundació John Simon Guggenheim a Manhattan (90 Park Avenue, planta 33) és una experiència. El despatx principal ocupa una cantonada i el finestral del gratacel brinda una vista increïble de mig Nova York, però el més electrificant es troba a les parets: estan recobertes de prestatges amb milers de llibres... de poesia! Es tracta de la suggestiva col·lecció personal d'Edward Hirsch, de 67 anys, president de la fundació des del 2002.

Hirsch és un enamorat de la poesia. Nascut a Chicago el 1950, com a nord-americà prototípic ha estat un

nòmada que ha passat, primer com a alumne i després com a professor, per universitats i centres acadèmics d'Iowa, Pennsilvània, Michigan, Texas (a la universitat de Houston va impartir classes durant 17 anys) i Roma, fins a l'actual destinació professional a Nova York. En un moment de feblesa estudiantil va tenir una revelació decisiva: si volia convertir-se en poeta havia de llegir-ho tot en poesia. Dit i fet: Whitman, Gerard Manley Hopkins, Eliot, Pound, William Carlos Williams, els romàntics anglesos, els poetes russos i de l'est europeu, els espanyols i llatinoamericans... Convençut que

aquest cúmul emancipador de lectures de les quals emanava una serietat moral havia estat convenientment interioritzat, que la seva vocació estava ben nodrida i exigia una reacció, va fer el salt a l'escriptura. La poesia, va decidir, seria el treball de la seva vida.

Explica que "quan escolto música de dia, escolto jazz; quan ho faig de nit, escolto música clàssica". Perquè Hirsch també és molt aficionat a la música, i sobre la relació entre aquesta i la poesia té les idees clares: "La música ofereix avantatges sobre la poesia i viceversa, però la principal diferència és que la poesia es fa

amb paraules i les paraules, encara que tinguin qualitats musicals, tenen sobretot qualitats en termes de significat: el seu valor addicional és el de donar sentit".

Aturem-nos al 2011, un any clau. Edward Hirsch i la seva dona Janet Landay havien adoptat un nen el 1988 a Nova Orleans: Gabriel esdevindria l'únic fill de la parella, Gabriel governaria les relacions filials i sentimentals tot exhibint la cara més fosca. Va ser una criatura que va qüestionar tota certesa sobre el fet de ser pare i que va fer un tall en els seus mons: inadaptació, bretolades, terapeutes, diagnòstics erro-

Molt conegut i respectat als Estats Units, Edward Hirsch és tota una personalitat del món de la cultura. Aprofitant que arriba a nosaltres traduït per primer cop al català i, de pas, també al mercat peninsular, un dels seus traductors ens explica la seva història

Una nova teologia

Déu no podia suportar la seva felicitat quan els sentia riure junts al jardí. Els va enxampar agenollats en la immundícia (o pitjor), amb suc de magrana regalimant-los cara avall. Els va descobrir esberlant una figa amb fresca delícia com si alguna cosa cabdal se'ls hagués fet present. Em fa l'efecte que tot plegat —la serp, la poma amb el coneixement del bé i del mal— era una tramaio perquè Déu no podia consentir quedar-se tot sol amb la seva creació mentre Adam i Eva s'ho passaven d'allò més bé com un home i una dona junts al Paradís, igual que nosaltres, amor meu, igual que nosaltres.

L'obra 'La caiguda de l'home, pecat original i expulsió del paradís' és el sisè fresc que va pintar Miquel Àngel a la Capella Sixtina

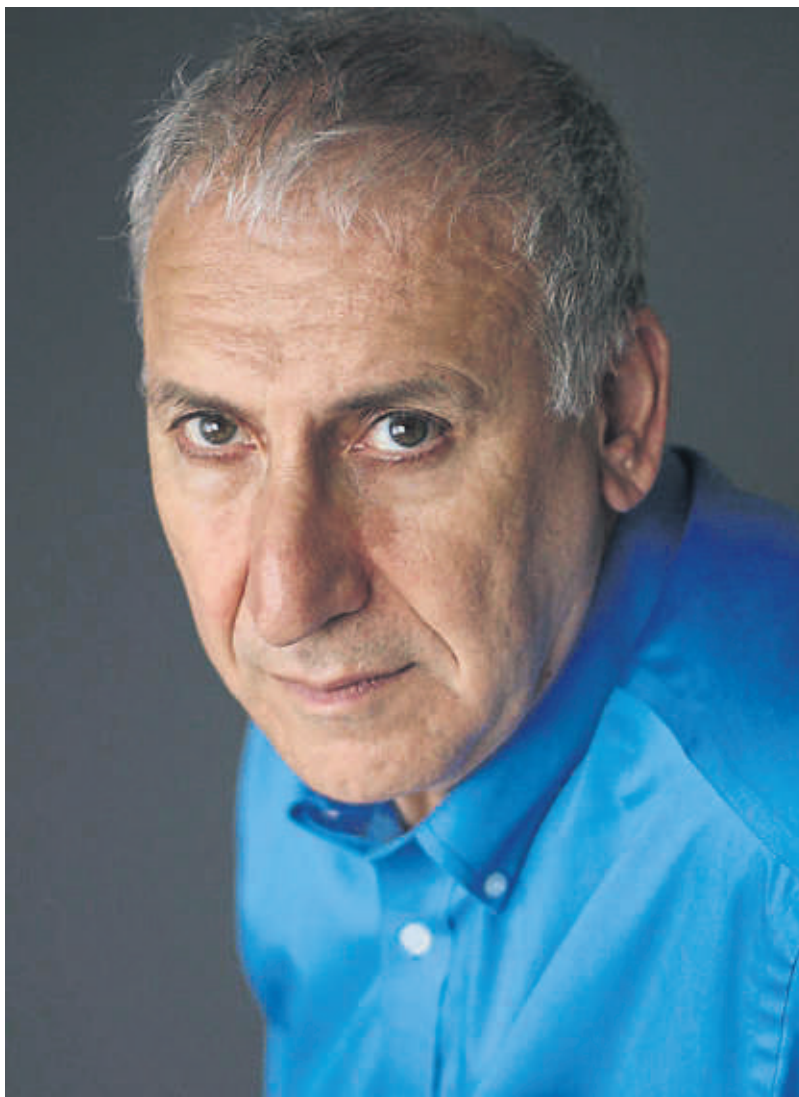
ARXIU

nis, medicacions draconianes... I aquell pròleg llarg ple de desesperança, insomnis, desencís personal, crisis existencials i espirituals va portar a un epíleg dolorós i insuportable, com un llamp que travessa l'espina: la mort per sobredosi de Gabriel el 27 d'agost del 2011. Tenia 22 anys. Aquella tardor Janet i Edward es divorciarien. Amb la ploma a la mà, Hirsch va fondre

En els seus versos hi trobem l'alta cultura i el món popular, el terrible sofriment del segle XX i la recerca de curació

tota aquella desolació, aquella cicatiu, en una elegia extensa i única escrita en tercets encadenats a la manera del Dant per fer més gràfic l'infern que van passar, titulada *Gabriel* i publicada el 2014. Escriure sobre el fill era tot un repte: "Jo no volia fer una biografia, i em va preocupar que la gent confongués el llibre *Gabriel* amb la persona real, perquè *Gabriel* tan sols és un poema, és la meua representació. Les elegies, al capdavant, són un lament pel fet que nosaltres morim i que les persones que estimem també mo-

Imatge del poeta nord-americà en la seva joventut portant en braços Gabriel, el fill adoptat el 1988 que marcaria la seva vida per un cúmul de circumstàncies tràgiques

ARXIU HIRSCH

El poeta Edward Hirsch és president de la Fundació John Simon Guggenheim des del 2002

MICHAEL LIONSTAR

ren, i això ens resulta inacceptable".

Desplacem l'epicentre d'aquest retrat cap al 1981, l'any en què el nostre autor publica el primer recull poètic (*For the sleepwalkers*). Edward Hirsch és avui en dia un intel·lectual conegut i reconegut als Estats Units en dues facetes: la de poeta multipremiat, que ja suma vuit llibres en total, i la d'assagista i divulgador de la poesia, en què destacariem un sorprenent èxit, *How to read a poem and fall in love with poetry* (1999), o els seus famosos articles setmanals a *The Washington Post Book World* entre el 2002 i el 2005. La seva trajectòria ha estat una interrogació contínua sobre com explicar històries sense apartar-se de les convencions de la poesia lírica, sobre com abordar temes personals des de l'interior i sobre com trobar el llenguatge adient per expressar-ho. Segons el seu parer, "he intentat escriure poemes que continguessin històries vinculades a la meua pròpia realitat, no a una realitat ideal sinó a la viscuda, per això m'he abocat a tractar temes com els amics, els pares o els germans". L'alta cultura i el món popular dels seus orígens a Chicago, el cosmopolitisme o el judaisme donen força als seus versos, però una virtut primordial és quan posa al descobert les esquerdes del nostre sistema racional. El secret del seu estil és una naturalitat que avança per camins desconcertants, examina les turbulències, els fingiments o les inoperàncies de la vida i arriba al punt final encara desubicat o estranyat però amb plena autoconsciència, i això sense perdre mai el to just.

Qui, com Hirsch, ha transitat pel cel i l'infern, no és estrany que sigui un poeta "nocturn". L'insomni ha estat un tema recurrent. Recorda que "l'insomni em va fer prendre consciència de la solitud en plena nit quan saps que tothom dorm, i aquesta idea em va agradar poèticament parlant. Vaig descobrir que mentre la ment tendeix a reprimir-se una mica amb la llum natural del dia, a certes hores, amb el silenci i la foscor, els sentits s'intensifiquen i acaba sent bo per produir poesia". Aquesta obscuritat nocturna no s'atura en ella mateixa i es desplaça cap a la foscor de l'ànima i la col·lectiva. Considera que "la dimensió històrica de la foscor no la puc ometre en els meus poemes. Vivim temps cínicos i escèptics i és impossible com a poetes ignorar el terrible sofriment del segle XX, el pitjor segle de tots, però alhora també crec en la necessitat, tan pròpia de l'ànima nord-americana des d'Emerson, de buscar una curació. Pensem que hem sobreviscut a tant patiment i que, malgrat tot, encara som aquí". |